

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR

DEN SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR:

MARGARETA
VON KONOW

I N N E H Å L L

Ett steg framåt. Av M. Staël v. Holstein.

Våldets triumf.

Emilia Fogelklou. Av Lydia Wahlström.

Böcker om barn. Av Margit Cassel-Wohlin.

Avgående v. ordförande.

"Jag for till Portugal" . . .

Den nyaste sociallagstiftningen. Av Erik Swartling.

Lundastudentskornas nya hem. Rätten att arbeta är rätten till att leva.

Minst 4 miljoner arbetslösa kvinnor.

Uppvaktningar.

Kvinnosträvanden i Finland. Av Margit v. Bonsdorff-Edgren.

Tyska "Landjahrheime". Av Gertrud Matz.

Kvinnorna i Stockholm och förvärvsarbetet. V. Av Karin Bergman och Karin Kock.

Bostad och hushållsorganisation. Av Ingeborg Wærn-Bugge.

Kretsmeddelanden.

ÅRGÅNG 22

OKTOBER 1935

Fredrika-Bremer- Förbundets Byrå

Klarabergsgatan 48
S T O C K H O L M C.

Lämnar råd vid
*yrkesval åt kvinn-
lig ungdom.* Tel.

20 48 50

Kl. 12-1

„ 2-4

HERTHA

ÅRGÅNG XXII

OKTOBER 1935

HÄFTE 8

ETT STEG FRAMÅT.

DE BÅDA MONTEVIDEO-KONventionerna, den ena fastslående likställighet i nationalitetshänseende och den andra likställighet i civilrättsligt och politiskt hänseende mellan kvinnor och män, ha varit föremål för behandling av N. F:s församling. Den fråga, som avses i den först nämnda av dessa konventioner, har ju flera gånger varit uppe i Genève. Vi erinra oss striderna om Haagkonventionen och den opposition, N. F.-församlingens antagande och förordande av denna konvention väckte, då konventionen ju ej tillmötesgick kvinnornas krav annat än i ett platoniskt uttalande och som praktiskt resultat endast banade vägen för blivande reformer. Av första kommissionens rapport till församlingen konstatera vi med glad tillfredsställelse och i någon mån med överraskning, att Sveriges delegation var med bland de delegationer, som anslöto sig till och fasthöllo vid principen, att det icke skall vara någon särlagstiftning för kvinnorna medborgarrättsligt och önskade, att denna deras åsikt skulle komma till uttryck i den föreliggande rapporten. Må vi hoppas, att denna deklaration skall påskynda de lagändringar, svenska kvinnor begärt i upprepade hänvändelser till vederbörande departementschef!

Innebörden av den nu i Genève föreslagna resolutionen är, att församlingen med uttalande av sin erkänsla för kvinnoföreningarnas arbete, konstaterar, att Montevideokonventionen utgör en fullföljd av Haagkonventionen, att den kan biträdas av alla stater, och uppberar sin uppmaning, att de stater, som undertecknat Haagkonventionen skola ratificera densamma, samt avför frågan från dagordningen med en uppmaning till Rådet att följa utvecklingen av detta viktiga problem såväl nationellt som internationellt, för att kunna avgöra, när sådana resultat nåtts, som motivera en samfäll internationell aktion. Det gäller sålunda, vilket vi tidigare framhållit, nu, ej att tvista om ratificering eller icke ratificering av den ena eller andra konventionen, utan att fullfölja det mödosamma arbetet på reform av det egna landets lagstiftning i de båda konventionernas anda för att möjliggöra en ny konvention motsvarande våra önskemål.

Den andra Montevideokonventionen, Equal Rights Treaty, undertecknad i december 1933 av Uruguay, Paraguauy, Ecuador och Kuba, har väckt stort intresse hos kvinnorna, men vid behandlingen av frågan i kvinnoföreningarna, såväl de nationella som de internationella, ha me-

FALU=ÄTTIKA

ningsskiljaktigheter kommit till uttryck. Äro vi beredda kräva fullt lika rättigheter och skyldigheter? Skola vi i så fall underkasta oss krigstjänst? Innebär dessa krav, att vi vilja avskaffa all särslagstiftning för kvinnor, även den som brukar betecknas såsom skyddslagstiftning? Dessa och liknande frågor hava framställts och debatterats. På årsmötet i Östersund behandlades denna konvention, och Förbundet antog en resolution innebärande principiellt gillande av densamma. I debatten framhölls de synpunkter, som blivit de avgörande för församlingen.

Genom den utredning, som förebragts i Genève och som utmynnar i den av första kommissionen avgivna rapporten med åtföljande resolutionsförslag torde frågan hava lagts på rätt bog. Det har fastslagits, att frågan om kvinnornas rättsliga ställning, civilt och politiskt, är en fråga, som faller inom N. F:s kompetensområde, och att frågan kan och bör tagas upp till särskild behandling; att däremot frågan om kvinnornas ställning såsom yrkesarbetande och regleringen av därmed sammanhängande spörsmål hör under Internationella Arbetsbyrån.

Helt vist ha vi att tacka de kvinnliga medlemmarna i delegationerna för denna utgång. Det är av verkligt värde, att kvinnornas rättsliga ställning blir behandlad inför N. F. liksom att utredning förebringas, huruvida skyddslagstiftningen innebär en inskränkning i kvinnors rätt att arbeta. Det ankommer nu på de skilda ländernas kvinnor att tillse, att deras resp. regeringar förse N. F. med det begärda materialet och att regeringarnas representanter i Genève, såväl i N. F. som i Arbetsbyrån,

Våldets triumf.

DET BLEV KRIG, DET BLEV våldets triumf över rätten. När detta skrives, fortsätta italienska bombplan och tanks att sprida död och förintelse över Abessinien, som söker försvara sin frihet mot en med det moderna krigets alla fulländade förstörelsemedel utrustad angripare. Under tiden anstränger sig folkförbundet att söka återställa fred och jämvikt.

Med motiverad bävan frågar man sig, om detta krig, vars utveckling och omfattning i denna stund ej låter sig överblickas, skall föra med sig en den mänskliga civilisationens och det moraliska modets fullständiga bankrutt, riva ner vad som byggts upp av tro på framtiden. En stråle, som lyser upp det ogenomträngliga mörkret, är emellertid den sällsynt starka våg av indignation över det ohyggliga krigsskådespelet, som nu går fram över hela världen. Må den — all desillusion och hopplöshet till trots — vara ett förebud till den fred och folkförsoning, som alla internationella fredskrafter samfällt och oförtröttat

vid frågans vidare behandling hävda likställighetens princip och tillse, att denna blir internationellt erkänd.

Einar Ekbergs

välkända grammofonskivor äro utgivna av vårt förlag med märket

Hemmets Härold

Finnasi allavalsorterademusikaffärer.

Begär vår nyutkomna katalog.

FÖRLAGET FILADELFIA, Box 6072, Stockholm 6.

Dagens porträtt:

Emilia Fogelklou.

Av fil. dr Lydia Wahlström.

EMILIA FOGELKLOUS LIVS-gärning rymmes inte på två sidor i Hertha. Om hennes aktualitet just nu får man en antydning genom de föreläsningar i gruppens psykologi hon i höst kommer att hålla vid Stockholms högskola, genom hennes strax utkommande arbete av William Penn och genom det tal om "kväkarnas ärende i tidens vånda" hon kommer att hålla vid det av henne ledda svenska kväkarsamfundets första årsmöte. Sveriges första kvinnliga teolog har hittills i alla avseenden också visat sig vara den främsta.

Emilia Fogelklous tidigare böcker verkade på läsaren nästan som en idrottsprestation: endast flämtande och motvilligt följde man tillblivelsen av hennes tankar. Att det kunde komma rytm över de tunga meningarna berodde på att de växte fram ur ett rent livsbehov — eget och andras. Från början gällde det för henne problemet *M a n o c h k v i n n a* i dess djupaste bemärkelse, som inte nås av några som

alltjämt måste arbeta för och där kvinnorna fortfarande ha den största missionen — och den kanske svåraste — att fylla. Den att övertyga världen om att störst av allt mänskligt vansinne är kriget.

Emilia
Fogelklou-
Norlind.

helst lagstiftningsförsök och som mången just därför sällan kan upptäcka. Hon har blivit kvinnomedvetandets tolk inom den svenska psykologien; därför att hon inte nöjt sig med att konstatera den kvinnliga mindervärdekänslans lidande, utan även trängt sig fram till dess motsvarighet — mindervärdekänslan hos männen. Hon har lagt fingret på en ömtålig punkt hos det nutida manliga själslivet, när hon om Birgittas biktäder och sekreterare på 1300-talet säger: "Det föll dem aldrig in att tvivla på hennes ingivelsers värde, av det skälet att hon var kvinna och att de, som själva blivit satta i rörelse genom hennes budskap voro män. De vore ju inga andens fattighjon de heller, så att de kunde räkna en annans rikedom som stöld från dem sjäva."

Men Emilia Fogelklous starkaste lidelse har alltid varit *ä k t h e t e n*, och hon skulle säkerligen — inte gladeligen men dock villigt — ha slung-

DRICK RAMLÖSA

Sveriges förnämsta naturligt alkaliska vatten.

Äkta endast med vidstående varumärke på etiketten.

at sin tro på kvinnans själsliga jämställdhet med mannen, om hon funnit den strida mot sanningen. Det var detta det innersta av alla mänskliga problem, som drev henne att liksom Benjamin Höjer, i sitt sanningssökande inte tveka att klappa på själva helvetets portar, "att genomgå den mest påkostande självrannsakan intill märgen, som en människa kan underkasta sig — ett skedvatten som hotar fräta sönder själen." Tidigare än kanske någon annan svensk har hon sökt sig fram till psykoanalysen med dess "hemska spökrum för förfädernas andar, ärtfligheter och drifter". Med lekmannens frihet från tradition och kvinnans benägenhet att vilja det omöjliga har hon vågat gå vägen ända fram, och detta fast hon som sitt första fackstudium valt den mest traditionsbundna av alla vetenskaper, nämligen teologien.

Men som alla ärliga sanningssökare har hon också fått erfaras, att den som mister sitt liv skall vinna det: "ännu efter denna påkostande vandring reser sig förnimmelsen av gudsvärldens verklighet trots allt." Hon har kommit till en djupare syntes än de flesta andra teologer: "analysen har kastat ett sällsamt, nästan skrämmande ljus icke blott över splittringen därinne i själens värld, utan också över vårt väsens oförstörbara hunger efter sanningen om sig själv. Den minste i himmelriket kommer att se mer än analysens vägrödjare, i fall han eljest har tillit och frimodighet att kämpa fram ett himmelrike också i dessa underjordiska regioner."

Utän tvivel har Emilia Fogelklou en betydande del i det faktum, att det i vårt land förnämligast är mödrar och kvinnliga pedagoger, som vågat tillämpa den moderna psy-

kologien på uppfostran. Det kommer nog också att dröja innan samtiden fullt lyckats upptäcka hennes sponstana och irrationella genialitet. Doktorsshatten har hon aldrig fått fast hon mer än väl skulle förjänat den, och den prästerliga mässkruden hade hon av sagt sig all tanke på, långt innan hon slog in på den mest extrema förändligade och individualistiska av alla protestantiska vägar, den lilla men mycket betydelsefulla kväkaresektens. Men Jesus "rev ju också ned en mängd vitkalkade väggar mellan fackfromt och profant, just därför att hos honom handlar tron om hela det väldiga livet", inte bara om riter eller lagar eller bönetider eller förkunnelse i ord. Emilia Fogelklou är därför i det tryggaste sällskap, när hon frejdigt rivit alla bryggor mellan sig och den just nu moderna religiositet som i förtvivlan om tidsläget med förbundna ögon trevar sig in under kyrkomurarnas hägn. Det som gjort att hon för många blivit en hjälpare ur livsångest, är att hon just på sin ensamma väg "maktat vara tyst och allena, se sin splittring klart i ögonen och nå bortom den till en region, där det är klart och djupt och stilla."

Svenska kvinnoföreningars samarbetskommitté konstituerad. Svenska kvinnoföreningars samarbetskommitté har haft konstituerande sammanträde. Till samarbetskommittén äro f. n. ett 20-tal föreningar anslutna. Varje förening representeras i kommittén av 1—5 ordinarie medlemmar och 2—5 suppleanter, alltefter vederbörande förenings medlemsantal.

Till kommitténs och arbetsutskottets ordförande valdes fröken I. Walin. Övriga medlemmar i arbetsutskottet blevo fröken

TANDKLINIKEN

Södermalmstorg 4¹

Mottagningar: vardagar 10—1, 5—8, lördagar 10—5. Annan tid efter överenskommelse.

KOSTNADSFRI RÄDFR. BILLIG TANDVÅRD.

Telefon 40 77 10. — Leg. tandläkare.

Glöm ej ÅHLBERGS

Bryggaregatan 7, om Ni behöva
möbler, mattor, armatur,
barnvagnar m. m.

Förmånliga avbetalningsvillkor. 23 04 75.

Alva Myrdal.

Böcker om barn.

Av fil. dr Margit Cassel-Wohlin.

Stina Palmborg.

DET HAR I DAGARNA UTKOM-
mit två böcker om barnet som på
ett utmärkt sätt komplettera var-
andra. Den ena är *Alva Myrdal*s
bok "Stadsbarn" som
med både sakkunskap och patos
övertygar oss om nödvändigheten av
deras delvisa fostran i storbarnkam-
mare. — Den andra är *Stina*
*Palmborg*s ypperliga psyko-
logiska studier över "Svårhan-
terliga barn". Båda böckerna
ge oss visioner om vad barnens fost-
ran i ett modernt samhälle en gång
bör kunna bli, då vi fullt utnyttjat
den senaste psykologiskt-pedagogis-
ka forskningens resultat.

Den förra boken klargör till fullo
— vad vi förut visste, men samhäl-
let inte brytt sig om att göra mycket
åt — nämligen att barn inte passa i
städer. Fru Myrdal vill inte att den
frågan som hittills skall lösas så att
barnen avskaffas. Även människor
som bo i städer ha rätt till ett nor-
malt familjeliv. Men därför måste
städerna göras om. Det måste — och
på detta krav borde sannerligen var-
je medborgare kunna vara med —
först och främst finnas inhägnade

lekplatser med lämpliga grejor där
barnen få leka fritt men under ge-
mensam övervakning. Bakgårdarnas
soptunnor och parkernas inhägnade
planteringar äro lika förkastliga. —
Men lekplatserna måste i vårt kli-
mat kompletteras med stora, soliga
gemensamma barnkammare i var-
je kvarter eller bostadskomplex av-
sett för familjer med barn. Där sko-
la de borta arbetande mödrarnas
barn få leka samt de syskonlösa och
de som bo trångt och dåligt, och dit
skola de alltför bundna hemmam-
morna någon stund på dagen kunna
skicka sina barn för att t. ex. få
möjlighet till ett viktigt ärende.

Dessa stora barnkammare skola
övervakas obligatoriskt av läkare,
daglig hälsokontroll skall ordnas och
barnen skola delas upp i smärre
grupper, så behöver ej smitorisken
bli ett oöverkomligt hinder. De sko-
la skötas av folk med särskild natur-
lig fallenhet för att ha hand om barn
och därtill med förstklassig utbild-
ning. Att det anstaltsmässiga kan
undvikas det se vi ju redan av de för-
tjusande lekrum, som åstadkommits
t. ex. av Fröbelinstitutet i Norrkö-
ping och i HSB-husen. Det ärsantsom
fru Myrdal påpekar, att man där lät-
tare än i hemmet övar in goda vanor
och att där lättare danas sociala,
"klasslösa" små medborgare som ti-
digt lära sig samarbeta och hjälpa
varann. Det är också sant att barn-
nen kunna förses med en mängd för-
dem mycket utvecklande men skrym-

Elma Geist, fru Tillie Holm, fru Signe Hö-
jer, fröken Alfhild Karlström, fröken Ella
Sennegård, fröken Anna Tholander och fru
Anna Johansson-Visborg, med fröken Anna
Liedberg, Rut Nordgren och Hanna Wann-
gård samt tandläkare Dagmar Örnberg som
suppleanter.

Trådställningar till lampskärmar

för alla ändamål. Individuella förslag
tillverkas. I parti hög rabatt.
Elektriska monteringar.

BRAVE, Vallingatan 21, Telefon 119587

Cyklar — elektriskt — radio — lampskärmar.

mande och bullrande och kanske rätt dyra leksaker. Boken innehåller en utmärkt förteckning över lämpliga inne- och uteleksaker, som egentligen borde spridas i särtryck till alla föräldrar och leklärarynnor.

Naturligtvis kan man också komma med vissa invändningar. Kan inte det sociala tryck — den massuggestion som skapar goda vanor — dock ibland bli för starkt för den outvecklade individualiteten om man tänker på barn som från späda ålder hela dagen vistats i storbarnkammaren? Är det inte också fara värt deras liv blir för rent och ordentligt? De äro dock oavbrutet under övervakning och få aldrig göra "raccartyg", aldrig gå och drömma i verklig ensamhet, aldrig försvinna ur de vuxnas åsyn på strövtåg bakom förbjudna plank och i förfallna trädgårdar! Men jag medger, att en ängslig mammas ständiga övervakande i en leksaks-, sol-, och syskonfattig enrumslägenhet inte är bättre. Dessutom erkänner ju också förf. "att det icke är någon ideal lösning av konflikten mellan moderskap och arbete, då modern är bunden av sitt yrkesarbete hela dagen. Skilsmässan blir alltför lång".

Men även den som med olika medel vill arbeta för sådana samhällsförhållanden och en sådan allmän insikt om moderskapets betydelse att mödrar med flera små barn inte som regel skola behöva lämna bort dem hela dagarna för förvärvsarbetets skull, måste nog ändå — såsom livet i den moderna staden nu gestaltar sig — helt underskriva det arbetsprogram fru Myrdal i slutet av sin bok i koncisa termer utformar.

Och jag tror inte att man får begränsa sig ens blott till städerna. Det borde just ur befolkningsfrågans

synpunkt göras en undersökning i varje län och varje kommun angående på vilka platser gemensamma storbarnkammare och utelekplatser särskilt äro av nöden; ty det finns små orter och förstadsamhällen där en mycket stor procent av de gifta kvinnorna äro sysselsatta i någon industri och där frånvaron av effektiva anordningar för barnen verkligen är en starkt bidragande orsak till 0-barnssystemet.

Kanske skulle det inte skadat att det utomordentligt betydelsefulla intima samarbete mellan föräldrarna och storbarnkammaren som lockande skildras i boken också medtagits som en angelägen punkt i själva arbetsprogrammet.

*

Om fru Myrdals bok sålunda huvudsakligen ger ytterkonturerna och den tekniska sidan av framtidens barnafostran och kanske, trots allt som tilltalar, lämnar en och annan läsare i tvekan om huruvida barnavårdsexpertisen med sina fina examina inte ändå kunde förfalla till personlighet och pedagogisk moderiktningens dogmatik, så är dock den andra boken om "Svårhanterliga barn" ägnad att på denna punkt ingiva optimism. Kunnavi verkligen leta ut den sortens barnafostrare, människor med en så genialisk blick för barnets egenart, med en så absolut frigjord okonventionell mänsklighet och humor som Stina Palmborg, då skola nog vi ofta tafatta och otåligen mödrar med glädje och tacksamhet ta deras hjälp i anspråk. — Boken är inte bara oerhört lärorik för var och en som handskas med människomaterial. Den är också så väl skriven att den är en ren nöjesläsning. Den vimlar av de kostligaste skolhistorier, den ger små barn-

Sätter Ni värde på *verkligt läckert bröd*, bakat av de allra bästa ingredienser, *verkligt gott kaffe*, som Ni kan dricka i en *verkligt trivsamt miljö*? — Gå då till

Vete-Katten • Sture-Katten

Kafferum Klara N:a Kyrkogata 26,
Kungsgatan 55. Tel. 20 84 05.
Sturegatan 5. Tel. 21 58 81.

Kaffebröd, Kakor, Bakelser, Tårtor och bakverk av alla slag, även Matbröd. Kaffe med dopp 55 öre. — Smörgåsar. — KAFFEREP ANORDNAS.

Val av funktionärer

inom förbundsstyrelse
och förvaltningsutskott.

VID FÖRBUNDSSTYRELSENS sammanträde den 19 juni företogs val av funktionärer inom styrelsen, varvid till vice ordförande utsågos rektor Thyra Kullgren, Göteborg och fru Ebba Odhner, Stockholm, till kassaförvaltare advokat Mathilda Staël von Holstein och till sekreterare fröken Ida von Plomgren.

Vidare valdes förvaltningsutskott och utsågs till medlemmar härav rektor Maria Aspman, fröknarna Eva Fröberg, Ida von Plomgren, fru Ebba Odhner, advokat Mathilda Staël von Holstein, rektor Anna Sörensen, fröken Axianne Thorstenson, samt till suppleanter aktuarie Hedvig Dernby, fröken Kerstin Fjetterström, fru Karin Fjällbäck-Holmgren, doktor Gerda Kjellberg, fru Elsa Malmroth, doktor Gulli Pauli, advokat Ruth Stjernstedt.

porträtt och små situationsbilder, gjorda med betagande charme, så att man tycker sig ha fått en ljupare inblick i livets mysterier.

"Förunderligt att skolan är så ensidigt inställd på förstånds- och viljelivets träning. Den största, den djupaste drivkraften i en människas livsförsel är dock känslan." Ungefär med dessa alltför sanna ord avslutar författarinnan boken och man förstår att just i en uppfostrargärning som hennes gälla de aldeles särskilt. Här finns intet system, inga patentmetoder, blott snillrik

Avgående v. ordförande.

Vid F.-B.-F:s årsmöte i Östersund hade dess ena vice ordf. med. dr *Karolina Widerström* — dess andra är som bekant rektor Thyra Kullgren — undanbett sig återval. Dr Widerströms varma intresse och nit för förbundet och dess syften torde vara allt för väl känt för att här behöva ytterligare påpekas. Vare det nog sagt, att hon sedan 1921 varit en av förbundets v. ordförande och som sådan med aldrig svikande trohet, med sin klara blick och sitt varma väsens hela hängivenhet för rätt och sanning gjort F.-B.-F:s sak till sin. För detta står förbundet i stor och vördsam tacksamhet till dr Widerström.

Karolina Widerström.

Att efter henne bekläda en av v. ordförandeposterna har utsetts fru *Ebba Odhner*, f. Nordenson, vilken genom sitt tidigare intresserade arbete för F.-B.-F:s strävanden både i dess styrelse och i all synnerhet som livligt verksam ledamot i dess stipendieinstitution torde besitta de rätta förutsättningarna för att upptaga den avgående v. ordförandens mantel.

kärlek, vars motto är: "Älska mest den som ser ut att minst förtjäna det, ty han behöver dig bäst."

Edw. Berggrens Elevatelier

David-Bagares gata 9-11 3 tr.
Stockholm.

Tel.: 10 45 33. Privat 20 55 33.

Teckning. Målning.

Elever mottagas under hela studieåret.

"Jag for till Portugal"

och kom hem uppfylld med intryck från ett underbart, soligt land, en säregen blandning av gammalt och nytt, ett glatt och vänligt folk. Så uppfylld som man hinner bli på ett par tre veckors sight-seeing.

Det är fru *Karin Fjällbäck-Holmgren*, som yttrar detta just återkommen från det sollysta Lissabon, dit hon åtföljt sin make, professorn, på den tolfte internationella zoologkongressen, som de båda avslutade med en biltur genom Portugal.

— Vad som mest frapperar främlingen är denna kontrastverkan mellan en svunnen storhetstid med dess ståtliga skulpturala minnesmärken, gamla slott och fästningar, minnen från den tiden, då portugiserna behärskade världshavet — och den nya blomstring, som sätter sin prägel på Portugal av i dag. Äran härav tillkommer i första hand landets nydanare och — på sitt speciella sätt — diktator, finansministern professor Salazar. Han är utan tvekan den främste portugisen av idag, han har sanerat landets finanser, stimulerat dess näringsliv, moderniserat dess vägsystem, satt igång dess sociala reformer och på de sju senaste åren utträttat storverk. Mannen som arbetar outtröttligt och skyr offentligheten, mannen som alla tala om och se upp till.

Vi foro genom små städer och byar, som gjorde intryck av att ha dröjt sig kvar från en svunnen tid. Vid de vackra brunnarna hämtade kvinnorna ännu vatten i sina stora krukor, som de

Kvinnan vid brunnen, bild från den lilla staden Feira.

sedan med van hand placerade på sina huvuden. Klasskillnaden var rätt iögonfallande, och kvinnan av folket, om man så får säga, gick alltid med bördor på huvudet. Hon var emellertid ej ensam som lastdjur, man såg även åsnor och oxar, och apropå dem konstaterade man med glädje, att djuren överlag behandlades väl av det vänliga, glada och fredsälskande folket.

— De sociala reformerna ha som sagt påbörjats. Kvinnorörelsen brukar följa som en av dem, och man kunde också på sina håll skönja ett visst intresse för saken. Studiet kunde givetvis inte bli så grundligt vid ett så pass kort besök, som mitt, säger fru Fjällbäck-Holmgren, som ännu i minnet dröjer kvar vid Lisboas strålände sol och stolta minnen och vid fandangens eggande, rytmiska toner.

Helylle Boj 180 cm.

bred, för draperier, ottomanöverkast, borddukar m. m., värme- och ljudisolerande. Finnes i stor färgsortering. Pris endast 5:75 per meter.

Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Den nyaste sociallagstiftningen.

Av förste kanslisekreterare

Erik Swartling.

Under de senaste åren ha flera sociala frågor, av vilka några sedan länge stått på dagordningen, vunnit sin lösning. Förste kanslisekr. Erik Swartling lämnar här och i ett par efterföljande artiklar en kortfattad redogörelse för några av de viktigaste frågorna och börjar med arbetslöshetsförsäkringen.

Den svårartade allmänna kris, vi nyligen genomlidit men som nu dess bättre synes på väg att hävas, torde ha verkat för en positiv lösning av vissa av de sociala frågorna, och på sista tiden har otvivelaktigt den centrala ställning, befolkningsfrågan kommit att intaga i vårt politiska tänkande, underlättat genomförandet av sociala reformer.

Det svenska samhället företer, om man betraktar dess högre och därför också mest i ögonen fallande partier i många hänseenden en ståtlig anblick. Det är ej sällan en tacksam uppgift, som giver snara och synbara resultat, att ytterligare utsmycka dessa delar. Annorlunda blir i viss mån förhållandet, när strävandena inrikta sig på att förstärka eller förbättra den grund, varpå samhällsbyggnaden vilar. Det är en gammal sanning, att den ofta måste bliva misräknad, som förväntar sig snabba, för alla fullt påtagbara resultat av en social, i det långa loppet kanske djupt ingripande åtgärd.

Av den nyaste sociallagstiftningen i Sverige skall denna gång lämnas en

kortfattad redogörelse för den år 1934 genomförda arbetslöshetsförsäkringen samt den omdaning av den offentliga arbetsförmedlingen, som i samband därmed vidtogs. Vid senare tillfällen torde jag få återkomma med en resumé över bostadsfrågans behandling under de tre senaste åren samt redogöra för vissa andra under dessa år beslutade åtgärder på det sociala området. Det skulle säkerligen ha varit av ett visst intresse, om i samband härmed även kunnat beröras de åtgärder för arbetslöshetens bekämpande och särskilt då för lindrande av ungdomsarbetslöshetens följder, som vidtagits från och med 1933 års riksdag. Jag nödgas dock avstå härifrån.

Arbetslöshetsförsäkringen har som bekant länge spelat en mycket framträdande roll inom det politiska livet. I och för sig har stor meningskiljaktighet rätt, huruvida en arbetslöshetsförsäkring med statlig medverkan över huvud kan anses önskvärd och lämplig. Men även där man ansett en dylik statlig medver-

Stilfulla, moderna **Möbler**

Billiga priser. Kredit ordnas.

Möbler tillverkas efter ritning.

Axel Bolinders Eftr.

G:la Brogatan 19, Stockholm.

DRICK **PORLA**
vatten

kan påkallad, ha meningarna brutit sig i fråga om den form, vari försäkringen borde anordnas. De två stora huvudlinjerna ha härvid varit obligatorisk eller frivillig försäkring. I det förra fallet övertager staten helt organisationen av försäkringen och åstadkommer genom tvingande lagbud en allmän anslutning till denna. I det senare fallet ingriper staten stödjande, uppmuntande och reglerande på den frivilliga försäkringsrörelsen. Härutöver rymmer arbetslöshetsförsäkringen inom sig en mängd ömtåliga, ytterst svårlösta och politiskt brännbara problem. Det rör sig då om sådana frågor som den inverkan arbetskonflikter rätteligen bör tillåtas få på samhällelig arbetslöshetshjälp, erbjudet arbetes lämplighet med hänsyn till lörens storlek m. m. Att i förevarande sammanhang närmare ingå på dessa särspörsmål kan icke ifrågakomma.

Med hänsyn till alla dessa omständigheter synes det emellertid knappast förvånande, att frågan om arbetslöshetsförsäkring visat sig så svårlöst. Icke mindre än fem olika sakkunnigberedningar ha i tur efter varandra sysslat med densamma. Vid riksdagen ha upprepade motioner väckts i ämnet och den proposition angående arbetslöshetsförsäkring, som framlades till 1933 års riksdag, blev icke bifallen. 1934 lyckades dock, såsom förut antytts, statsmakterna komma överens.

Det förslag, som antogs av 1934 års riksdag, avser ett system för frivillig arbetslöshetsförsäkring, innebärande att staten lämnar bidrag till av arbetarna själva bildade arbetslöshetskassor, som fylla vissa i lagen meddelade bestämmelser och bedriva

sin verksamhet i enlighet med givna föreskrifter. Arbetslöshetskassorna utbetala understöd till arbetslös medlem, i regel med ett för dag beräknat belopp, benämnt daghjälp, vilket belopp emellertid kan helt eller delvis utgivas i naturaförmåner. Såsom daghjälp får ej utgivas mer än som svarar mot, för medlem som är familjeförsörjare, fyra femtedelar och för annan medlem tre femtedelar av den i orten vanliga arbetsförtjänsten för arbetsdag för arbetare inom samma yrke och av samma arbetsförmåga som den arbetslöse. Högsta beloppet är sex kronor. För att bliva berättigad till understöd måste medlem ha fyllt 16 år, vara arbetsför och oförhindrad att åtaga sig arbete samt hos organ för den offentliga arbetsförmedlingen ha anmält sig såsom arbetssökande. I regel skall han under de sista två åren före arbetslöshetens inträdande ha erlagt avgifter, motsvarande minst 52 veckoavgifter. Daghjälp får icke utgå till någon medlem förrän efter viss karenstid, som kassorna själva äga bestämma. Karenstiden får dock aldrig sättas kortare än till sex dagar. Understödstiden är med vissa undantag högst 120 och lägst 90 dagar under 52 på varandra följande veckor.

Intet system för arbetslöshetsförsäkring är i stånd att täcka mera än en del av risken för arbetslöshet. Försäkringen kan därför endast utgöra ett av leden i samhällets arbetspolitik. Den måste alltså kompletteras med andra åtgärder från samhällets sida. I ett engelskt kommittébetänkande om arbetslöshetsförsäkringen har detta erhållit ett pregnant uttryck, då däri säges att arbetslöshetsförsäkringen bör vara

Föreningen Handarbetets Vänner

Stiftad 1874

Möbeltyger, mattor, gardiner och broderier. Renoveringar. Skolor för utbildande av vävlärarinnor och textila konsthantverkare

Birgerjarlska 16, Stockholm. Tel. 604863

KRANSAR

Gunnar Spångberg

67 48 30. Birgerjarlsgatan 12. 61 23 45.

Stockholm.

”samhällets första försvarslinje mot arbetslösheten”. Om man jämför arbetslöshetsförsäkringen med andra former av hjälp vid arbetslöshet är det utmärkande — såsom särskilda utskottet framhöll vid 1933 års riksdag — främst, att arbetarna själva bidraga till försäkringens finansiering genom avgifter, vilkas erläggande innebär ett organiserat sparande och en samverkan till mötande av gemensamma risker. Vilken effekt den år 1934 genomförda svenska arbetslöshetsförsäkringen med statlig medverkan kan komma att få, därom är det emellertid för närvarande synnerligen vanskligt att uttala sig. I första hand beror detta på den omfattning, vari de nu befintliga arbetslöshetskassorna — främst fackförbundens — ansluta sig till den statsunderstödda försäkringen. Som bekant har det gnisslat i portgången.

Detsålundagenomförda svenska arbetslöshetsförsäkringssystemet bygger på de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna såsom organ för den arbetsansvisning, genom vilken vederbörandes arbetsvilja prövas. Samtidigt med att arbetslöshetsförsäkringsfrågan genomfördes i riksdagen antogs också en ny lag om offentlig arbetsförmedling. Lagen innebär en med hänsyn till arbetslöshetsförsäkringen betingad betydande utvidgning av den offentliga arbetsförmedlingen, så att dess organisation kommer att överspanna hela riket.

Den svenska arbetsförmedlingen har framvuxit ur rent frivilliga åtgöranden från olika kommunalsamfundens sida, närmast landsting och vissa större städer. Finansiellt uppbars denna frivilliga arbetsförmedling genom anslag från respektive

kommuner, statsbidrag samt i vissa fall bidrag från hushållningssällskapen. Genom den år 1934 antagna lagen har skyldighet stadgats för landstingen och de städer, som ej deltaga i landsting, att organisera den offentliga arbetsförmedlingen. För sådant ändamål åligger det landsting och stadsfullmäktige i stad, som nu nämnts, att anordna en arbetsförmedlingsanstalt med ett huvudkontor och erforderligt antal på lämpliga platser förlagda avdelningskontor eller ombud. Arbetsförmedlingsanstalts verksamhet skall avse förmedling av alla slag av arbete. Förmedlingen sker i princip kostnadsfritt. Vid förmedlingen skall tillses, att arbetsgivaren erhåller bästa möjliga arbetskraft och arbetaren det arbete, för vilket han bäst lämpar sig. Vägrar arbetaren att antaga erbjudet arbete, skall arbetsförmedlingsanstalten omedelbart anmäla sådant förhållande till vederbörande kommunala understödsorgan samt, om arbetaren är medlem av erkänd arbetslöshetskassa, till styrelsen för dylik kassa ävensom till kassans tillsynsmyndighet.

Av statsmedel erhåller arbetsförmedlingsanstalt ersättning för vissa blankettkostnader samt för post-, telegraf- och telefonavgifter. Vidare erhålles ersättning för vissa resekostnader med tre fjärdedelar av dessa kostnader. För andra, behövliga utgifter utgår ersättning av statsmedel med hälften av utgivna belopp. Konungen obetaget att för visst fall medgiva högre statsbidrag.

I Japan har öppnats en skola för — blivande officersfruar! Eleverna — deras antal lär uppgå till 185 — skola bl. a. tränas i fältlivets strapatser, påstår La Française, vår källa.

Hultafors Fysikalisk-Dietisk-Kuranstalt 1,000 fot över havet

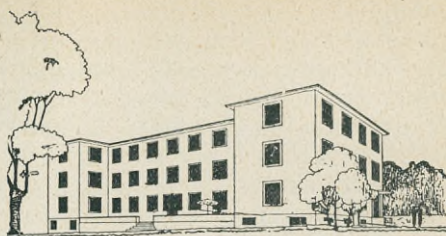
Behandling av *reumatiska* åkommor, *nervsjukdomar*, *mag- och tarmlidanden* samt andra *kroniska* sjukdomar. Alla moderna badformer, elektricitetsbehandling och massage. *Individuell diet*. Vegetarisk och blandad kost. Helpension. Begär utförligt prospect. Moderata priser. Inga dricksp. *Överläkare: D.: E. Garby*. Postadr. Hultafors. Tel. Borås 695, Rävlanda 68, Hultafors 16. *Under samma regim:* Nyhyttans Badanst. Järnboås, öppen hela året, Ekebyholms Badanst. Rimbo, öpp. sommarm., Sthlms Fysik. Kuranst. Humlegårdsg. 18.

Lundastudent- skornas nya hem.

Inom den närmaste tiden kommer Lunds universitet att börja uppföra ett länge och med spänt intresse väntat hus, nämligen ett bostadshus för studentskor, närmast efter mönster av Kvinderegensen i Köpenhamn.

Medlen till detta studentskehem, som blir det första i vårt land, utgöres främst av en donation, som framlidne kammarherren Gustaf Coyet skänkte vid universitetets 250-årsjubileum år 1918. Donationen löd på 100.000 kr., och denna summa har under de gångna åren tillväxt genom räntor och nya gåvor — från Lunds Gamla och Nya sparbanker — så att man nu disponerar cirka 275.000 kr. Denna summa är tillräcklig för att bygga det hus, till vilket ritningarna sedan något år legat färdiga, uppgjorda av arkitekt A. Salomon—Sörensen i Helsingborg. Däremot räcka de icke till möblering och övrig utrustning. Detta är anledningen till det upprop, som varit synligt i dagspressen, undertecknat av kronprinsessan Louise, landshövdingarna i alla de län som ha »nationer» i Lund samt av ordföranden i Lunds studentskors byggnadskommitté, docent Asta Kihlbom.

En tomt — och en idealisk sådan — har studentskehemmet fått mottaga av professorskan Lilly Quennerstedt. Den är belägen vid Laurentiegatan i Lunds norra stadsdel och utgöres av en stor vildvuxen parktomt. Huset blir en tvåvåningslänga i väster och öster med ett par, obetydligt utskjutande flyglar. I vardera av dessa ligga fyra bostadsrum, och varje våning av söderfasaden innehåller sju stycken. Av dessa utgöres i

Det blivande hemmet.

bottenvåningen två av edilbostad och ett av ett gemensamt läsrum, som man hoppas också skall bli bibliotek så småningom. Från detta rum kommer man ut på en terrass, som skall utgöra förbindelselänk, så att säga, med den stora gräsplanen framför huset. I östra flygeln ligger husets enda entré — förutom den nämnda trädgårdsutgången — och bredvid denna bostad för vaktmästare. På nedre botten ligger vidare ett stort sällskapsrum, som är utbyggt något åt norrsidan. Det är tänkt som samlingsplats vid festliga tillfällen och kommer varken att sakna öppen spis eller instrument för dansmusik. Rummet ligger alldeles för sig självt, varför sällskapsliv där icke kommer att störa husets invånare, om de föredraga att studera på sina rum. Åt norr ligga på alla våningarna bad- och toalettutrymmena samt kök, ett litet tékök och ett fullt modernt utrustat dito, där de studentskor som så önska och vilkas kassa så fordrar kan laga mat själva, var för sig eller i kompani med sina grannar i våningen. Vidare blir det ett dagrum till i våningen en trappa upp och ett par reservrum för tillfälliga gäster två trappor upp.

De inventiöst inredda rummen skola uthyras fullt möblerade, och alla kostnader av ljus, gas o. s. v. skola inbegripas i hyran, som trots detta endast beräknas bli 270 kr per läsår. Då disponeras rummet från den 1 sept. till den 1 maj. Vill man bo över sommaren får man betala en särskild, lägre månadshyra.

Nyhyttans Badanstalt

Belägen 600 fot över havet i vacker Bergslagsnatur. Barrskogsluft. Nya badavdelningar med behandling av ischias, reumatism, nervlidande, högt blodtryck m. m. *Skodsborgsmetoden*. Vegetarisk och blandad kost. Ett 20-tal moderna rum med varmt och kallt vatten, w. c. och värmeledning. Pensionärer mottagas. Ned-satta priser 1 septemeber—1 juni. Begär prospekt. Adress: Järnboås. Telefon 13.

Rätten att arbeta är rätten till att leva.

Ingeborg Walin.

FÖR TVÅ ÅR SEDAN HÖLL OPEN Door sin kongress i Prag, i somras, närmare bestämt den 19 augusti, samlades man i Köpenhamn till den 4:de internationella kongressen. Anslutningen var stor, och man hade glädjen notera tillblivelsen av fyra nya föreningar, nämligen en ny grupp i resp. Norge, Frankrike och Australien och en ansluten grupp i Lettland. Om man alltså hade all anledning se optimistiskt på O. D:s landvinningar, så nödgades man tyvärr anlägga en pessimistisk syn, då det gällde kvinnornas rätt till arbete. Reaktionen har ej avtagit. Och man är fortfarande ur stånd att nå dem, som lida mest av dess ingrepp i den fria arbetsrätten, nämligen diktaturländernas kvinnor.

Den som faller dessa yttranden är presidenten i Svenska Open Door-gruppen, konsulent **I n g e b o r g W a l i n**, intervjuad just när hon vän hem från Genève, där hon dagarna före folkförbundsforsamlingsmötets öppnande, i en spänningsmättad atmosfär alltså, som medlem i Internationella Rösträttsalliansens styrelse deltagit i dess Genèvemöte, och där, inom parentes sagt, samarbete, ej sammansmältning, mellan Alliansen och I. C. W. var en av huvudfrågorna.

Men nu var det om Open Door vi skulle tala. Fröken Walin berättar om ett ståtligt mottagande i Chris-

tiansborgs slott, där undervisningsminister Bjorbjerg höll välkomsttalet. Sett mot bakgrunden av hans yttrande, att den danska regeringen i det väsentliga kan ansluta sig till O. D:s program, ter sig danskornas försprång framför sina medsysstrar i andra länder helt naturligt. Likalönsprincipen äger sålunda sin tillämpning bland såväl statligt som kommunalt anställda, ingen särlagstiftning utom moderskapsskydd inkräktar på de danska kvinnornas arbetsrätt, och överhuvudtaget kan man tala om en avundsvärt enig kvinnofront, höjd över de politiska partierna, i Danmark.

”Rätten till att arbeta är rätten till att leva” — de kan väl sägas vara ledmotivet i hela Open Door's arbete. Det blev också, framhåller fröken Walin, kontentan i den resolution, som antogs redan första kongressdagen. För övrigt bestod kongressens arbete, som ägde rum i regeringsutskändas observers' och pressfolks närvaro, i att dryfta kvinnornas aktuella problem: kvinnors i allmänhet och gifta kvinnors i synnerhet rätt till avlönat arbete, världskrisen och kvinnornas arbetslöshet, kvinnorna och moderskapsskyddet, kvinnorna och nattarbetskonventionen, kvinnorna och arbetet under jord, Montevi-

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet, Stockholm.

REKOMMENDERAS.

Elegant. Förstklassig.

Foten vilar —

hela kroppen vilar
i bekvämaskor från

Lindkvist

Sibyllegatan 53 (invid Karlavägen)

deoresolutionen m. m. Man konstaterade att människans arbetslöshet ej avhjälpes genom att öka kvinnornas, att det bästa mödraskyddet består i beredande av goda arbetsförhållanden och löner och ej i att fråntaga kvinnor rätt att själva bestämma sitt arbete — att skydda havande kvinnor från det skadliga arbete, som består i att dag ut och dag in stå böjda över tvättbaljor har aldrig varit fråga om! anmärkte en kvinnlig engelsk läkare — man underströk vikten av att arbetsförhållandena böra förbättras för både män och kvinnor i stället för att som nu söka utestänga kvinnorna från vissa slag av arbete. Det är fortfarande ej ovanligt att man först avlägsnar kvinnorna från ett arbete, som förklaras farligt, för att sedan ordna arbetsförhållandena på ett fullt tillfredsställande sätt för de kvarvarande manliga arbetarna! Vad Montevideoresolutionen om equal rights beträffar — dess behandling inför N. F. refereras på annat ställe i detta nummer — hävdade Open Door kraftigt, att dess antagande förutsätter upphävande av alla särslagstiftning för kvinnor och slopandet av alla de internationella konventioner, som inskränka kvinnornas frihet och rätt till arbete, tillägger fröken Wallin.

Vår tid präglas i mångt och mycket av den slutna dörrrens politik, dörrar stängas mellan raserna, nationerna och könen. Så länge männen ävegen maktfullkomlighet söka komma till den dörr, som leder ut till arbetsmarknaden, för kvinnorna, så länge har Open Door International en viktig uppgift att fylla.

M. v. K—w.

Minst 4 miljoner arbetslösa kvinnor.

"HELA FRÅGAN OM KVINNORS FÖRVÄRVSARBETE förtjänar en mera ingående och fördomsfri undersökning än den hittills underkastats." Den som yttrar detta är direktören för Internationella Arbetsbyrån i Genève. En sådan undersökning av mera fördomsfri karaktär har också verkställts av chefen för Arbetsbyråns avdelning för arbetsförhållanden Henri Fuss i en redogörelse för Arbetslöshets- och arbetsförhållandena bland kvinnorna, vilken återfinnes i International Labour Review för april 1935.

Däri finner man bl. a., att 4 miljoner eller 20 proc. av världens alla arbetslösa äro kvinnor, en siffra, som han kommit till genom statistiska rapporter från 34 länder. Arbetslöshetsproblemet rör därför kvinnorna såväl som männen, och Fuss finner det märkligt, att man anser sig kunna minska människans arbetslöshet genom att förvärva kvinnornas.

Antalet arbetande kvinnor har i stort sett hållit sig tämligen konstant under de senaste 60 åren. Sålunda utgjorde antalet arbetande kvinnor i Norge 1875 i procent 26,5 av alla arbetande och 1930 26,7. Motsvarande siffror för Italien voro 1881 37,7 och 1931 22,0 proc. och för Ryssland 1928 24,6 proc. och 1933 37,7 proc. Det är felaktigt att påstå, att människor, som arbeta mot lön, taga arbetet från andra. Tvärtom sätter deras lön dem i stånd att köpa varor, vars produktion skänkt andra människor arbete.

Problemet kärnpunkt är alltså ej att köra bort kvinnorna från arbetsmarknaden utan i stället att inskränka arbetslösheten såväl bland män som kvinnor samt att låta även de senare få dra nytta av igångsatta nödhjulsarbeten. M. Fuss har också gått in på frågan om kvinnors samtidiga arbete inom och utanför hemmet. Den enda praktiska lösningen härvidlag finner han vara, att man skär ner arbetstiden för alla arbetande, såväl män som kvinnor.

F. V. O:s Slöjdvadning

Sveavägen 40, Stockholm — Tel. 20 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,

GOSS- och BARNKLÄDER

MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Smärtfri plombergi

4 kronor pr plomb.

LÖSTÄNDER och GULDBRYGGOR.

Leg. tandläkare

Ivan Nyvelius

Wästerlånggatan 64 (vid passagen fr. Kornh.-torg).

Mott. 5—8. Annan tid efter överensk. Tel. 21 80 60.

Uppvaktningar.

NF:s PRESIDENT M. BENES, UPPvaktades under skickensediga Genève-dagar av en deputation från flera internationella kvinnosammanslutningar, vilka bl. a. representerade de internationella kvinnoorganisationernas nedrustningskommitté och företrädde miljoner kvinnor från 56 länder. Under uppvaktingen, som tog en timma i anspråk, fördes deputationens talan av bl. a. Mrs.

Insänd litteratur.

ALB. BONNIERS FÖRLAG:

Tora Sandström: En psykoanalytisk kvinnostudie.

Ingvald Nissen: Sexualitet och disciplin.

Tora Nordström-Bonnier: Vanlig anständighet.

Hjalmar Bergman: Det har berättats mig.

Eva Berg: Brudbröd.

Hertha Odeman: Det krångliga — det enkla livet.

HUGO GEBERS FÖRLAG:

Rebecca West: Den sträva rösten.

Alfred Fjelner: Skånska män från Lund.

HARRIERS BOKFÖRLAG:

Ellen Klatt: De voro alla tappra kvinnor.

KOOPERATIVA FÖRBUNDETS
BOKFÖRLAG:

Gunnar Myrdal och *Herbert Tingsten*: Samhällskrisen och socialvetenskaperna.

J. A. LINDBLADS FÖRLAG:

Maria Englund: I skugga och solljus.

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG:

Elsa Beskow och *Herman Siegvald*: Vill du läsa?

Kvinnosakens vedersakare i Österrike ha drivit det därhän, att gifta kvinnor, även om de äro yrkesutövare och som sådana mest kända under sitt flicknamn, i lag för-

Corbett Ashby, Mme Plaminkova, Miss Courtney, Miss Pye, Miss Manus med flera. Talarinnorna vädjade till folkförbundet att i det kritiska världsläget intensifiera arbetet för freden. Vidare framfördes kvinnornas krav på likställighet med männen politiskt, socialt, ekonomiskt och det framhölls det berättigade i att kvinnorna i större utsträckning få göra sig gällande inom folkförbundet.

M. Benes uttalade sin förståelse för de framförda kraven och synpunkterna, vilka han i sin egenskap av förbundsför-samlingens president sade sig till fullo beakta. — Kommittén antog en fredsresolution, som tillställdes folkförbundets medlemsstater.

En deputation från Internationella Rösträttsalliansens styrelse uppvaktade vidare Mr. Butler, direktör för Internationella Arbetsbyrån, varvid bl. a. Mme Plaminkova redogjorde för synpunkterna på kvinnornas rätt till arbete och uttryckte den förhoppningen, att Arbetsbyrån måtte förhjälpa dem till att er-hålla denna rätt respekterad.

bjudits att bära detta namn ens i förening med mannens. Det enda tillåtna i stället för dubbelnamn är att tillfoga ett "född så och så".

Trots propagandan mot barnäktenskap i Indien har i en provins påbjudits en extra kommunal beskattning av ogifta flickor över 11 år.

Som chef för Amerikas enda kvinnliga statsfängelse står dr Mary B. Harris och hon lär ha uppnått mycket goda resultat med den individuella behandling hon låter sitt skiftande klientel undergå.

Lida Herrgård

mellan Mariefred o. Strängnäs, 1¼ tim. bilresa fr. Stockholm. Högt, sunt läge, vackert park o. skog. Modernt, komf., härliga bäddar, eleg. sällskapsrum. Prima kök. Förstkl. ref. Fru Astrid Printz, Valsberga. Tel.: Åker 2.

M. Benes.

Kvinnosträvanden i Finland.

*Av Margit v. Bonsdorff-Edgren, sekr.
i Sv. Kvinnoförb.*

FÖRST KUNNA VI KONSTATERA, att i princip kvinnans likställighet med mannen är fastslagen. De sista hindren föllo, då — för det första — den nya äktenskapslagen år 1929 antogs. Genom denna avskaffades mannens målsmanskap, och hustruns arbete inom hemmet erkändes som bidrag till familjens underhåll. För det andra erkändes genom den s. k. behörighetslagen år 1927 kvinnans rätt till alla civila tjänster utom de prästerliga. Men också på sistnämnda område ha eftergifter gjorts, sedan kyrkomötet och riksdagen medgivit kvinna rösträtt och valbarhet till kyrkomöten. Redan tidigare ägde hon rätt att väljas till medlem av kyrkorådet och kyrkofullmäktige. I detta sammanhang kunna vi också nämna att rörande den aktuella frågan om gift kvinnas nationalitet det år 1927 bestämdes att "finländsk kvinna som gifter sig med utlänning bibehåller sitt medborgarskap, så länge hon med sin man är bosatt i Finland samt jämväl vid bortflyttning från landet, ända till dess hon erhållit mannens medborgarskap".

Vi kunna således fastslå, att vi i princip uppnått de mål, kvinnorörelsen uppställt och alltså äga de fri- och rättigheter tidigare generationer endast kunnat drömma om. Men vi

måste tyvärr tillägga, att i det levande livet förhållandena ställa sig betydligt annorlunda; där står mycket ännu vid det gamla. Åtminstone när det rör sig om mera framskjutna poster. Särskilt framträder detta förhållande, när det gäller utnämningen av medlemmar i de talrika statskommittéerna. Det händer nämligen mången gång, att dylika kommittéer med uppdrag att förbereda frågor av vitalt intresse för kvinnorna sakna någon representant för dessa.

En synnerlig bitterhet och öppna protester framkallade det för något år sedan att till en lediganslagen direktörstjänst vid vårt enda svenska folkskollärarynnesseminarium en av de sökande, en meriterad kvinnlig doktor, icke ställdes i något förslagsrum. Lika litet ha våra regeringar under de senaste åren visat lust att tillmötesgå de petitioner och hänvändelser som framförts från kvinnoorganisationernas sida. Så har det t. ex. under denna tid icke varit möjligt att få så mycket som en kvinnlig expert sänd till Genève vid behandlingen av frågor som nära röra kvinnorna.

I vår enkammarriksdag med dess 200 medlemmar utgör de kvinnliga representanternas antal under innevarande tre-årsperiod femton medlemmar, ett tal, som på senaste tid hållit sig någorlunda stabilt, ehuru det nedgått något sedan kvinnorna 1907 gjorde sitt inträde i folkrepresentationen. Här äro de fördelade på de olika partierna och följa dessa åt i de politiska avgörandena, men då därutöver deras främsta intresse knyter sig till de kulturella och sociala lagstiftningsåtgärderna, kunna

Rudolph Björklund & C:o A.-B.

Tapeter Malm Morgsg. 8
Stockholm

Norrköpings Stuvlager

Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm.
Ingen butik. Inga omkostn. **DETTA ORSAKEN TILL VÅRA BILLIGA PRISER**

de, när det gäller dylika frågor, förena sig över partigränserna till gemensamma initiativ. Sålunda fingo de samfällt för något år sedan en motion om ordnandet av sjuksköterskornas arbete godkänd. Särskilt intresse ha de kvinnliga representanterna ägnat behandlingen av de nya vård- och barnskyddslagarna vilka i dessa dagar godkänts av riksdagen i andra läsningen. De äro uppgjorda efter mönster av de danska och i konformitet med dem vilka som bäst torde utarbetas i Sverige.

Föreningarna hos oss äro många och somliga av dem, såsom Martha-föreningarna samt Lotta Svärd, äro spridda över hela landet — både dess finska och svenska landsdelar — och kunna glädja sig åt en synnerligen stor anslutning inom vidsträckt lager av befolkningen. Den utomordentliga betydelse Martha-arbetet haft för alla grenar av husmodersarbetet behöver knappast påpekas. — Det ligger i sakens natur, att de egentliga kvinnosaksföreningarna icke kunna räkna samma stora deltagarantal. Men också de — såväl de finska som de svenska — arbeta med flera landsortsavdelningar, medan centralstyrelserna äro förlagda till huvudstaden.

I enskilda eller gemensamma hänvänelser till regering och riksdag försöka de ibland framföra opinionsyttringar. Helt nyligen uttryckte Kvinnoförbundet Unionen sitt ogillande över ett uttalande av Finlands representant i Genève, som vid behandlingen av Equal Rights treaty förklarade, att Finlands regering icke kunde understödja det föreslagna fördraget, emedan "flera länder ännu icke äro mogna härför och emedan Finlands regering icke önskar få de

s. k. skyddslagarna för kvinnor upphävd".

Jag vill icke heller försumma att omtala, att Finlands Svenska Kvinnoförbund i somras avhöll sitt första sommarläger för ett 20-tal deltagarinnor under en vacker junivecka. Exemplet från de danska sommarlägren hade lockat oss och vi hade all anledning att vara nöjda med det första försöket och hoppas på en god fortsättning på den lyckade starten.

Kanske undrar någon av mina läsarinor ännu, huru den kritiska frågan om kvinnans rätt till arbetsförtjänst ställer sig hos oss. I detta avseende äro vi lyckligare lottade än många andra länder. På statens och kommunens område existerar i teorien den fria konkurrensen mellan könen; i enskilda fall kan man dock se en tendens att övergå till manlig arbetskraft under åberopande av arbetsbristen och mannens större försörjningsplikt. Det finns också flera större privata affärsföretag, vilka icke anställa gifta kvinnor, men det motsatta förhållandet är lika vanligt.

Som avslutning på denna översikt kan ännu nämnas, att intresset för det internationella samarbetet f. n. icke är överhövan stort, det torde inskränka sig till några mindre kretsar, bl. a. ledningen för Finlands Kvinnors Nationalförbund, som naturligtvis underhåller den gemensamma internationella korrespondensen. Orsaken till ovan antydda förhållande är väl till en del åtminstone, av ekonomisk natur.

Kvindelig Læseforenings hus i Köpenhamn firade sitt 25-årsjubileum på föreningens 63-årsdag. Det är ett värdigt hem för 80.000 band skönlitteratur, memoarer, kvinnosakslitteratur.

Filips

Konditoriet för alla
Var Ni än bor kunna vi tack vare våra välbelägna butiker snabbt betjäna Eder.

Ni blir alltid belåten med inköpen

FILIPS KONDITORIET
Regeringsgatan 27—29. Best.-tel. 11 45 11
Norrtullsgatan 10. " " 33 62 94.

Du köper billigt

i MYRORNAS FÖRSÄLJNINGSLOKAL, Bondeg. 94, Möbler, Säng- o. Gångkläder, Husgeråd, Kok- o. Koparkäril, Gasugnar o. Kaminer, Armatur för fotogen o. elektriskt, Antikviteter, Tavlor, Böcker o. Prydnadsaker m. m. — Försäljning sker onsdag o. fredag mellan kl. 10 f. m.—5 e. m. samt lördagar 10—12 f. m. **FILIAL:** Luntmakargatan 74. Affärstid 9 f. m.—6 e. m., alla helgfria dagar.

Tyska "Landjahrheime".

Av Gertrud Matz.

Förf. till följande artikel har som F.-B.-F-stipendiat i sin egenskap av lärarinna bedrivit pedagogiska studier såväl i England som i Tyskland och låter oss här stifta bekantskap med en intressant form av tyska skolhem.

DET VAR I VÄRAS I MAJ, JAG erhöll inbjudan att besöka några av de i Tyskland sedan 1 april 1934 inrättade »Landjahrheime» och den 3 juni på morgonen startade vi, fru Dr. Zwirner-Lindemann samt en s. k. Sozialreferentin och undertecknad i bil från Berlin-Buch, där jag tillbragt de närmast föregående veckorna.

Under bilfärden berättade fru Lindemann, som i Provinsen Brandenburg organiserat 16 sådana hem för flickor, att dessa hem ävensom de för pojkar tillkommit i första hand för att avhjälpa arbetslösheten bland ungdomen, men att de redan nu och i framtiden komma att bilda ett viktigt led i de ungas uppfostran till social samhörighets- och ansvars-känsla. Deras lösenord är: »Allmännyttan går före egennyttan». Det är 14- och 15-åringar ur industrisamhällen, som slutat folkskolan och stå i begrepp att välja levnadsbana, som man vill förhjälpas till en tids besinning, en paus i storstadsjaktet i en härlig lantlig omgivning. Men det får ej uppfattas som en rekreations-tid för kroppsligt svaga barn. Denna tid av 8 månader (1 april—1 december) är uppfylld av målmedvetet och energiskt arbete. Flickorna såväl som gossarna stifta bekantskap med allt som hör till ett lantushåll, såväl inom- som utomhus. Någon klemighet får ej förekomma. Därför utväljas endast de duktigaste och till karaktären bästa folkskoleeleverna. Det blir för dem en be-

löning, då de erhålla fri resa och hjälp med utrustningen. De som inom dessa hem sköta sig bäst få även hjälpa bönderna ute på åkern med att så och skörda, och några ha till uppgift att under skördetiden ta vård om bybefolkningens minderåriga barn. Det är framförallt kärleken till och förståelsen för lantarbetet som ledarna vill uppväcka hos de unga. Det har naturligtvis varit rätt svårt att under första året få tillräckligt många lämpliga bostäder för dessa hem och därför har även gallringen varit ganska stor bland barnen. För ändamålet användes gamla herrgårdar, prästgårdar, skogvaktareboställen, bondgårdar, baracker, skolor m. m. Flickornas hem kallas »Heim» och gossarnas »Lager». Det lyckades redan 1934 att i 375 hem belägna i Ostpreussen, Brandenburg, Pommern, Mecklenburg m. fl. mottaga 22.000 ungdomar från Berlin, Breslau, industristäderna i Rhenlandet och Oberschlesien. Till varje grupp på 30 barn hör en s. k. »Gruppenleiter» eller »Heimleiterin» samt en »Helfer». Den senare till hjälp vid trädgårds- och ladugårdsarbetet. Antalet barn, som kunde tagas emot, har i år stigit till 31.000.

Här fick fru Lindemann avbryta. Vi foro just genom en liten gammaldags by med knaggliga gatstenar. När vi åter lämnat den, stannade vi utanför ett äldre stenhus omgivet av trädgård och en del uthus. Vi voro hos flickorna i Neu-Holland. Dessa blevo synnerligen glada att få se sin avhållna ledarinna, som även varit med och hjälpt dem att här i den gamla prästgården, som var både omodern och obekväm, få det trevligt. Men vad kan inte även 40 raska flickor åstadkomma! Allt var ytterst enkelt, men så praktiskt inrett, som det

Konststoppningsboden,

"STOPP OCH LAPP"

Runebergsgatan 1, Stockholm. Tel. 21 97 99.

Konststoppar kläder, schalar, spetsar m. m.
Mattor och kelim lagas efter orientalisk metod.
Silkesstrumpor uppmaskas. — Kemisk tvätt.

Fackutbildad personal. Billiga priser. Vålgjort arbete.
Kom ihåg, allt kan lagas. "Ring så hämta vi!"
Från och till landsorten pr postpaket.

var möjligt i denna gamla gård. Stort utrymme fanns inte i sovsalarna, men är sämjan god, så är rummet stort. I syrummet snurrade symaskinerna, och i köket voro de små kokerskorna syssel-satta med middagen. För övrigt var arbetet förlagt utomhus. Det gällde på mornarna att ge djuren mat, inte bara hunden och katten skulle ha sitt, nej grisen och hönsen och korna. Allt skötte flickorna om. Naturligtvis voro de till en början rätt ovana att springa med hinkar över gårdsplanen, dessa små stadsfröknar på 14 och 15 år, men ledarinnan på hemmet berättade, huru de redan efter ganska kort tid funnit sig väl till rätta i sin nya omgivning. De som skötte sig bäst fingo ju också gå till byn och hjälpa bönderna på åkern med att så och sätta potatis, och det var en upplevelse. Och bönderna i trakten voro även glada åt flickorna. Även här fingo de beröm. På morgnarna och kvällarna skulle de mjölka korna. Detta lärde dem en gammal gubbe, som var flickornas hjälpreda. Även lektioner i geografi, historia, teoretisk matlagning, teckning, musik och sport stod på deras dagordning. Men allt detta skedde ute i det fria, då vädret det tillät och någon pluggläsning som i skolan var det ej frågan om. Det var genom egna erfarenheter och upptäcktsfärder kunskap skulle vinnas.

Det största av dessa »Landjahrheime», som vi besökte den dagen, var det i Alt-Lüdersdorf, där 60 flickor hade inkvarterats i en f. d. skogvaktargård. Dessa flickor härstammade från Düsseldorf. Även här fingo vi se hela hemmet och flickorna i arbete.

En fråga, som naturligtvis hör till de mest svårknäckta, är ledarfrågan. Men redan första året, innan dessa hem öppnats, hade i 36 olika »Schulungslager» bland 4.000 sökande 1.400 ledare och le-

”På morgnarna och kvällarna skulle de mjölka korna”.

darinnor från de mest skilda yrken utvalts och utbildats för sitt ansvarsfyllda arbete. Där sutto nybakade lärare och bondsöner bredvid doktorer, hantverkare, Kindergartnarlärarinnor samt fruar, som varit socialt verksamma. Mitt bestämda intryck av alla de hem, jag besökte, var, att deras ledarinnor väl fyllde sin plats och hade flickornas fulla förtroende. Det är även klart, att om det någon gång skulle gnissla, ledarna själva även måste göra sina erfarenheter och lära av dem. Det är ju dock en alldeles ny organisation, som ej kan vara färdigbildad genast.

Målet för såväl flickornas som gossarnas uppfostran under denna tid är som jag redan påpekat att återknyta kontakten med landet. Statistiken visar att 80 % av de familjer, vars barn 1934 fingo vistas vid dessa »Landjahrheime» för två generationer tillbaka tillhört bondesläkter. Beträffande yrkesval bland dessa ungdomar visa de statistiska siffrorna att 3.500, d. v. s. 16 %, ej återvänt till staden. Av dessa erhålla 3.000 sin utbildning för att kunna ägna sig åt lantbruket. De övriga 500 ha erhållit platser hos hantverkare i byar och småsamhällen. Om också många på grund av omständigheterna välja yrken som föra dem tillbaka till industri och storstad, skall dock förstäelse och intresse för bondens arbete leva kvar hos dem.

Lision Modesalong för damhattar

Nybrogatan 14 Tel. 62 23 79

Innehavarinna fröken Lisa Johansson, som förut under många år förestått NK:s damhattavdelning och alltså har stor erfarenhet inom branschen.

Barnhemmet Eurenii-Ljungcrantz' Minne. Spädbarnshemmet.

Tillhörande Stockholms stad.

SKANEGATAN 118, STOCKHOLM. TEL. 40 31 19. Elever mottagas för praktisk och teoretisk undervisning i spädbarnsvård och vad därtill hörer. Varje kurs varar 4 månader. Prospekt erhålles på begäran hos hemmets föreståndarinnan. Kursen berättigar till inträde i Svenska Barnsköterskeföreningen.

Kvinnorna

i Stockholm
och
förvärvsarbetet.

Den av fil. kand. Karin Bergman i samarbete med docenten Karin Kock verkställda undersökningen fortsätter här nedan från sept.-numret.

V.

I TIDIGARE ARTIKLAR RÖRANDE kvinnornas yrkesval ha vi behandlat samtliga kvinnor utan hänsyn till deras civilstånd. Vi ha nu kommit så långt, att vi kunna närmare undersöka, i vilken mån de gifta kvinnornas yrkesval avviker från de ogiftas. Denna fråga är av intresse med hänsyn till att ökningen i de yrkesarbetande kvinnornas antal sedan 1920 delvis förklaras genom de gifta kvinnornas ökade deltagande i förvärvsarbetet utanför hemmen.

I vår andra artikel framhöll vi, att de yrkesarbetande gifta kvinnornas antal i förhållande till samtliga gifta kvinnors stigit från 15 % år 1920 till 25 % år 1930. Samma bild erhålles, om man som i nedanstående tabell jämför de gifta yrkesarbetande kvinnorna med samtliga yrkesarbetande kvinnor.

Mot att 1920 endast 12 % av de yrkesarbetande kvinnorna över 20 år voro gifta, var år 1930 icke mindre

än en femtedel av dessa gifta kvinnor. Ett slutgiltigt omdöme om utvecklingen kan dock ej fällas utan kännedom om inkomsterna. Ökningen kan till en del vara skenbar, beroende på större noggrannhet vid uppgifternas insamlande. Vidare måste man taga hänsyn till att de gifta kvinnorna då utgjorde en större andel av samtliga vuxna kvinnor än år 1920. Så mycket torde man dock kunna säga, att även denna sifferserie belyser den stora stegring av de gifta kvinnornas förvärvsintensitet, som man erfarenhetsmässigt kunnat konstatera. Ökningen är märkbar för alla åldrar; relativt starkast är den som väntat i de lägre åldrarna. År 1930 liksom 1920 var de gifta kvinnornas andel av samtliga förvärvsarbetande störst i åldrarna 30—49 år.

Nedanstående tabell ger en bild av läget år 1930 med avseende på de gifta kvinnornas yrkesval och av utvecklingen under de tio åren sedan föregående folkräkning. Den visar först och främst att ökningen av de gifta kvinnorna varit starkast inom handel och samfärdsel samt att denna grupp numera är den ojämförligt största gruppen, som sysselsätter icke mindre än 47 % av samtliga de gifta förvärvsarbetande kvinnorna mot endast 36 % år 1920. Vid föregående folkräkning fann man det stora flertalet gifta yrkesutövare, 42 %, inom industrien; 1930 hade industriens andel sjunkit till en tredjedel. Allmän tjänst och fria yrken ha bi-

Yrkesutövande gifta kvinnor över 20 år i % av samtliga yrkesutövande kvinnor i samma åldersklass.

	20—24	25—29	30—39	40—49	50—59	60 år o. över	Summa
1920	2,8	9,6	17,6	18,7	13,7	9,0	11,9
1930	5,8	19,3	29,9	27,7	19,9	11,4	20,1

LIPTONS THE

är bäst

De gifta kvinnornas yrkesfördelning 1920 och 1930.

	Antal 1930	Ökning sedan 1920 i %	Giftna kvinnor i % av samtl. yrkes- arb. kvinnor				Ogiftna kv. ¹ i % av samtl. ogiftna yrkes- arb. kvinnor	
			1930	1920	1930	1920	1930	1920
Jordbruk	207	405	0,9	0,4	34,5	22,3	0,4	0,2
Industri	7.791	81	33,1	41,8	24,9	17,5	22,0	23,3
Handel och samf.	11.033	197	46,8	36,0	21,7	11,3	37,4	33,5
Fria yrk., allm. tj.	3.297	129	14,0	13,9	20,0	11,7	12,3	12,5
Husligt arbete.	1.211	49	5,2	7,9	3,9	3,0	27,9	30,5
Summa	23.539	128	100,0	100,0	18,1	10,6	100,0	100,0

behållit sin ställning, medan det husliga arbetet gått relativt tillbaka. Det måste dock anmärkas, att de gifta kvinnornas arbete på det husliga området utanför sina egna hem alltjämt torde ofullständigt redovisas. Detta gäller framför allt de tillfälliga arbeten med relativt obetydlig förtjänst, som många hustrur skaffa sig för att fylla ut familjeinkomsten, utan att de därför betrakta sig som yrkesarbetare.

Trots denna relativa tillbakagång för industriarbetet, är detta alltjämt det yrke, där de gifta kvinnorna i förhållande till samtliga förvärvsarbetande kvinnor är störst, icke mindre än en fjärdedel (vi bortse här helt och hållet ifrån jordbruket med dess obetydliga absoluta siffror), men handel och samfärdsl samt allmän tjänst och fria yrken närma sig snabbt denna siffra. För det husliga arbetet föreligger en obetydlig stegring av de gifta kvinnornas andel, vilket möjligen kan illustrera den förändring, som äger rum i det avlönade hemarbetets karaktär i Stockholm i den riktning, att hembiträderna hålla sig bostad själva utanför det hem, i vilket de arbeta, och att

¹Inkl. änkor och fränskilda.

arbetstiden på varje plats inskränkes till halva dagen eller mindre. En dylik utveckling möjliggör ju, att giftna kvinnor i större utsträckning än tidigare kunna skaffa sig regelbundet husligt arbete.

En jämförelse mellan de gifta och ogiftna kvinnornas yrkesfördelning bekräftar, att det avlönade husliga arbetet spelar en väsentligt större roll för den senare gruppen än för den förra, vilket ju är helt naturligt. En dylik jämförelse visar också, att den förskjutning från industri till handel och samfärdsl, som vi i en tidigare artikel konstaterat vara karakteristisk för kvinnoarbetet i allmänhet, varit betydligt mera utpräglad för de gifta än för de ogiftna kvinnorna. Detta framträder ännu tydligare, om man studerar förskjutningarna mellan yrkesgrupperna med bortseende från det husliga arbetet (och jordbruket). Man finner då, att för de gifta kvinnorna minskade industriarbetet från 46 till 35 %, medan motsvarande siffror för de ogiftna voro 34 och 31 proc. Å andra sidan ökades handelns andel från 39 till 50 % för de gifta, men för de ogiftna endast från 48 till 52 %. Allmän tjänst och fria yrken visade i bägge

Infört genom Stockholms Läkareförening

DOKTOR OLAUS BYSTRÖM

Allmän praktik

Närkesgat. 2 (hörn. av Södermannagat.) Tel. 43 17 15

Mottagningstid vardagar 11—1 o. 5—6.

BOSTAD

och

hushållsorganisation.

Av arkitekt Ingeborg Wærn-Bugge.

För något år sedan lämnades i Herthas spalter en kort redogörelse för ändamålet med en tillämnad undersökning rörande bostad och hushållsorganisation, som arkitekterna Kjerstin Göransson-Ljungman och Ingeborg Wærn-Bugge stodo i begrepp att utföra. Undersökningen är nu slutförd och befordrad till trycket och ark. Wærn-Bugge låter oss här taga del av densamma.

ATT I EN SÅ KORTFATTAD REDOGÖRELSE som denna närmare gå in på utredningens gång eller i detalj redogöra för dess resultat är icke möjligt. Jag skall därför här i stället framlägga några reflektioner, som den har givit anledning till.

Vår undersökning har omfattat två olika huvudgrupper av hushållsorganisationer: storstadshushållen och lanthushållen (= jordbrukarhushållen). De arbeta under mycket olika förutsättningar och med olika hjälpmedel och metoder, de förra som utpräglade konsumenthushåll, de senare därjämte även producenter. Men en sak visar sig vara gemensam för dem båda. Det arbete som utföres

fallen relativt små förändringar. Orsakerna till denna skiljaktighet i utveckling äro ej lätta att bedöma. Vi skola i nästa artikel undersöka, huruvida en mer detaljerad granskning av de gifta kvinnornas ställning inom de olika yrkesgrupperna kan lämna någon ledtråd härför. (Forts.)

inom hushållen är i hög grad ekonomiskt värdefullt. Och i båda fallen är storleken av detta ekonomiska utbyte i högsta grad beroende av de förutsättningar till ett rationellt utnyttjande av arbetskraften, som förefinnas i bostaden, samt av själva den arbetandes färdighet och organisationsförmåga. Men brister yrkesskickligheten, eller lägger en olämplig bostad hinder i vägen för dess utövning, minskas det ekonomiska utbytet avsevärt.

Vilka bli då konsekvenserna härav? Först och främst att bostäderna måste givas en sådan utformning att de på bästa sätt betjäna det husliga arbetet. Beträffande landsbygdens bostäder framträder nödvändigheten av ganska grundliga åtgärder för rationalisering. Arbetsförhållandena i våra lanthem äro för närvarande sådana, att de lämna mycket övrigt att önska, och en betydande del av lanthusmoderns arbetskraft går förlorad på fullständigt meningslöst improduktivt arbete: vatten- och slaskbärning, eldning, allehanda rengöringsarbeten med otillräckliga och primitiva hjälpmedel. Sedd mot denna bakgrund blir den kvinnliga ungdomens flykt från lanthemmen mycket förståelig — men inte mindre allvarlig. I själva verket torde den tidpunkt inte vara avlägsen, då kraftåtgärder måste vidtagas, om inte våra lanthushåll skola gå mot en katastrof. Ty i mån som levnadsstandarden höjes och fordringarna på åtminstone de för avsalu producerade varorna — och sådan produktion förekommer fortfarande i våra lanthem — höjes, växer arbetsbördan husmodern över huvudet och den omedelbara följden blir då, av orsaker som jag här ej kan gå in på, att de produktiva arbetena, som skapa välstånd och tillfredsställelse, skäras ned, den enskilde såväl som det allmänna till förlust och skada. Man frågar sig då, vilka möjligheter som finnas att införa

EMALJ-ÖGON

tillverkas och inpassas efter natur eller insänt prov. av C. Müller-Welt, Stockholm, Jac. Westingsgat. 8. Tel. 53 23 51. Behandling av patienter sker enskilt och ej i närvaro av andra. Kr. 25:— å 30:—. Även "färdiga ögon" säljas. Kr. 10:— å 15:—. Mottagn. i Stockholm beställas pr tel. 53 23 51 eller skriftligen.

förbättringar. Det skall vid närmare undersökning visa sig, att de nödvändiga förbättringarna kunna åstadkommas med relativt små utlägg av kontanter, och att situationen i själva verket inte är fullt så hopplös, som man i förstone skulle kunna föreställa sig. Och där det enskilda hushållet inte förmår föra det längre, kan ett samarbete efter moderna linjer träda hjälpande in. Men det torde också vara höjt över allt tvivel, att här är ett område, där det allmänna har intressen att bevaka, och att de medel, som nu lämnas till bostadsförbättring på landsbygden, böra få komma lanthushållen till godo. I själva verket är detta icke ett önskemål utan en nödvändighet.

Vad beträffar städernas förhållanden blir det hushållsorganisationen som träder alltmere i förgrunden. Ty det visar sig, att differenserna i byggnads- och inredningskostnad ekonomiskt spela en mycket mindre roll än den, som betingas av arbetsorganisationen. Ett fördjupat studium av relationerna mellan det ekonomiska utbytet av husligt arbete vid olika organisationsformer blir nödvändigt i syfte att finna någorlunda säkra gränsvärden och klarare riktlinjer. Det torde redan nu vara bevisat, att det också finns stora grupper, för vilka hemhushåll är relativt dyrbart och därjämte en hård dubbelbelastning av arbetskraften. Andra former än de nu gängse av bostad och hushållsorganisation — kollektiva av olika slag — bli här ett trängande behov. Men det framgår också, att för normalfamiljer det välorganiserade hemarbetet är utomordentligt lönande — så lönande att ingen annan bostads- och hushållsform kan konkurrera med det.

Ett huvudvillkor för att arbetet skall löna sig är, att det drives fackmässigt.

Husligt arbete måste läras, utövas, aktas såsom ett yrke. Ett både krävande och ansvarsfullt yrke. Alltså ett yrke, som borde kunna skänka sina utövare intresse, arbetsglädje och tillfredsställelse — förutsatt att det överhuvud tilltalar och passar dem. Det måste utövas av fri vilja, som andra yrken, om det skall kunna ge vad det har som bäst, ekonomiskt såväl som personligt.

Högre utbildning för husmoderskallet, en skolform på bredaste bas blir här ett stort önskemål. En skola, som kunde ge grundlig och allsidig utbildning för det yrke som fortfarande är vårt största och ansvarsfullaste kvinnoyrke. Det lönar sig inte att försöka komma ifrån att det är det.

Nya medlemmar.

H a l m s t a d fröken Lillie Svensson.

H ä l s i n g b o r g: fru Minnie Bauer, fröken Selma Larsson, fröken Astrid Nilsson, fru Karin Persson, fröken Anna Rudemo, fröken Elisabet Sandstedt.

K a r l s t a d: fru Elin Sundelius.

L i n k ö p i n g: fru Callia Gezelius, **B r o k i n d**, fröken Hanna Gustafson, fru Mattis Jacobson, fru Rut Janson, fröken Augusta Lagerfelt, fru Hildur Ullholm.

M a r i e s t a d: fru Ingeborg Carlsson, fru Maja Mannerfelt.

N o r r k ö p i n g: fru Märta Christoffersson, fröken Ester Hallström, fröken Greta Jansson, fröken Gerda Ljungström, fru Bertha Ringborg, fru Brita Sjöstedt, **S i m o n s t o r p**.

S t o c k h o l m: fröken Edith Edgren, fröken Gunhild Frankman, fru Agnes Fridell, fröken Valborg Fridholm, fröken Signe Lidbeck, fru Margit Meyer, **S t o c k s u n d**, fröken Gunila Stierngranat, fru Ebba Theorin-Kolare.

T ä r n a: fru Anna Alin-Bosson.

LEKSANDBADET

(Fysikalist Kuranstalt) Tel. 226. *LEKSAND*

Behandl. enl. Skodsborgs välkända metod, utrustat med alla badformer. Helinack. (även diet). Öppet året om. På platsen finnes 3 läkare. — Annex: *STRANDVILLAN* med den härligaste utsikt över Dalälven, alla moderna bekvämligheter. Varmt och kallt vatten. Ref. STF. Prospekt på begäran.

Vördsamt *HILMA NIURO*, Ex. Sjuksköterska.

F.-B.-F.-kretsarna.

Linköpingskretsen hade den 14 sept. sitt första höstsammanträde med offentligt föredrag av Jeanna Oterdahl om "Ensamhet och människogemenskap". Mötet var talrikt besökt, icke blott av Linköpingsbor, utan även av medlemmar av Norrköpingskretsen, som inbjudits att närvara. Föredraget föregicks av besök i domkyrkan, där domprosten S. Carlsson demonstrerade den nya altartavlan av konstnären Sörensen, och efterföljdes av tesupé.

Norrköpingskretsen hade d. 26 sept. anordnat höstsamkväm å KFUK:s lokaler. För det kommande arbetsåret skulle verksamheten fortgå som under föregående år med diskussionsaftnar samt kurser i konsthistoria, engelska och franska. Efter förhandlingarnas slut berättade fru Margit Muscat, Linköping, livligt och medryckande om sammarens årsmöte i Östersund. Till aftonens underhållning bidrog fruarna Elsa Alkman och Helga Lindwall.

Stockholmskretsens Fredrika-Bremerskolan började höstterminen den 13 september med den sedvanliga föredragsaftonen i Klara folkskolas kollegiesal samt upprop av elever. Innan man övergick till programmet för kvällen erinrade studiekommitténs v. ordf. fröken Ellen Klemman om de tvenne stora förluster skolan under den gångna värterminen gjort genom fru Alma Faustmans och fru Ester Trolles bortgång, uttalande ett varmt erkännande av vad deras kunniga och intresserade lärargärning betytt för skolan. Skolans stipendiat för året fröken V. Danielsson berättade om sin studieresa i England, med ledsagning av balloptikonbilder, och Karin Boye föredrog valda stycken ur sin diktning.

Terminens elevantal uppgår till omkring 180.

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets Lant-hushållningsseminarium i Rimforsa utexaminerades vid offentlig examen den 20 sept. 1935 följande lant-hushållslärarinnor med full skolkökslärarinnekompetens: Gunnel Ekfors, Malmö, Helena Junggren, Skara-

borgs l., Hilma Larsson, Kristianstads l., Ingeborg Larsson, Skaraborgs l., Ingrid Larsson, Örebro, Anna-Lisa Zeiler, Väster-norrlands l., Gunvor Engelmärk, Norrbot-tens l., Anna-Lisa Gustafson, Karlstad, Bri-ta Gustafsson, Kronobergs l., Karin Hal-lerström, Östergötlands l., Inez Mellberg, Skaraborgs l., Lilly Nilsson, Malmö, Aina Söderholm, Södermanlands l., Margit Wal-lander, Östergötlands l. samt

följande lant-hushållslärarinnor med kompetens som lärarinnor i slöjd och trädgårds-skötsel: Margit Seeberg, Skövde, Märta Si-dén, Gävle, Margareta Stål. Sundsvall, Ger-da Tengrud, Malmöhus l.

Kommittén för Insamlingen för lands-flyktiga intellektuella, vars arbete fortfa-rande pågår, har under sin tvååriga existens ekonomiskt understött ett tjugotal vetenskapsmän, vilkas arbete högt skattas inom de svenska institutioner, där de till-fälligtvis äro verksamma. Det gäller em-lertid att skaffa medel så att verksamhe-ten ej behöver avbrytas innan den slut-förts.

Gift sjuksköterskas arbetsrätt är nu ett faktum i Norge. Vid Röda Korsets årsmö-te behandlades frågan, och styrelsens moti-tering till sitt beslut i ovannämnda rikt-ning går ut på att rödakorssystrarna som nyblivna medlemmar i Statens pensionskas-sa också äro statsanställda och som sådana ej böra stå i särställning, framhåller "Nor-ges Kvinder", som tidigare i sina spalter ventilerat frågan om gift sjuksköterskas rätt till arbete.

Som ledare för kvinnokliniken i Helsing-fors, där 270 patienter kunna intagas, står en kvinnlig professor, Laimi Leidenius.

När får hon männe sin motsvarighet i Sverige?

Barnlösa gifta lärarinnor avskedas på en del håll i Österrike. På andra åter mins-kas deras lön från 10 till 40 proc.

En portugisisk dam, senora Amelia Con-tinho, har utnämnts till konsul i Genève.

Svagheter? Dålig aptit?

Ett av de mest stärkande och aptitgivande av alla moderna organiska järnpreparat är

FERROL

Synnerligen lättsmält, fördrages väl även av en ömtålig mage. Tages på grund av sin angenäma smak lätt av såväl barn som vuxna.

Finnes å alla apotek.

*Fredrika-Bremer-
Förbundets
sjuksköterskebyråer:*

●

i Stockholm, Smålandsgatan 20. Tel. 10 68 98.

i Göteborg, Vasa Kyrkogata 5. Tel. 361 87.

i Umeå, Centrallasarettet.

i Linköping, Linnégatan 25. Tel. 8 06.

i Jönköping, Kjellbergska Stiftelsen, Rosenlund. Tel. 21 37.

i Västerås, Centrallasarettet.

i Falun, Högbo Central-sanatorium. Tel. Namnanrop.

i Sundsvall, Lasarettet.

i Karlstad, Centrallasarettet.

i Östersund, Centrallasarettet.

Byråerna mottaga sjukbud hela dagarna, per telefon även nattetid.

A
N
V
Ä
N
D

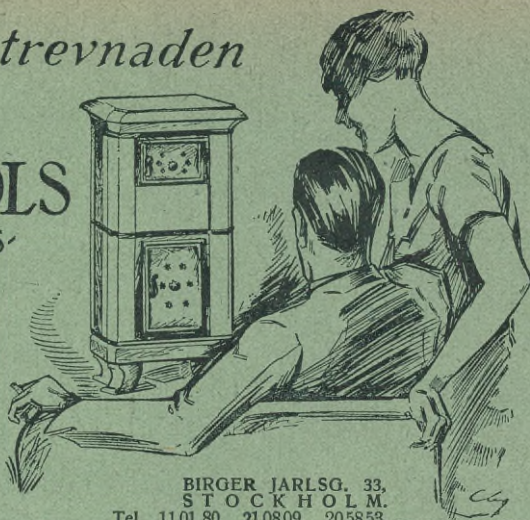
S
U
N
D

Öka hemtrevnaden

med en

HANDÖLS
TÄLJSTENS-
KAMIN

**Handöls Nya
Täljstens- &
Vattenkrafts
Aktiebolag**

BIRGER JARLSG. 33,
S T O C K H O L M.
Tel. 11 01 80, 21 08 09, 20 58 53.

S
V
E
N
S
K

E
L
D
S
T
A
D

När det gäller vila och rekreation

EDEKE VILOHEM

(Södra Lidingön)

Tel. 65 68 77.

och att njuta av den vackra naturen lär
det ej råda någon tvekan, att EDEKE
VILOHEM intager en rangställning. Al-
la bekvämligheter. Årsgäster mottagas.
Alla erforderliga upplysningar lämnas.

De Blindas förenings

Skrivbyrå

Grevturegat. 14, 2 fr.

Telefon 17 08 53

Utför alla slag av
**maskinskrivning
och duplicering**